

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 19 listopada 2007 r.

Sz. P.
Przewodniczący
II Komisji Techniczno-Gospodarczej
Nadleśnictwa Świeradów
oraz
Pan Nadleśniczy
Nadleśnictwa Świeradów

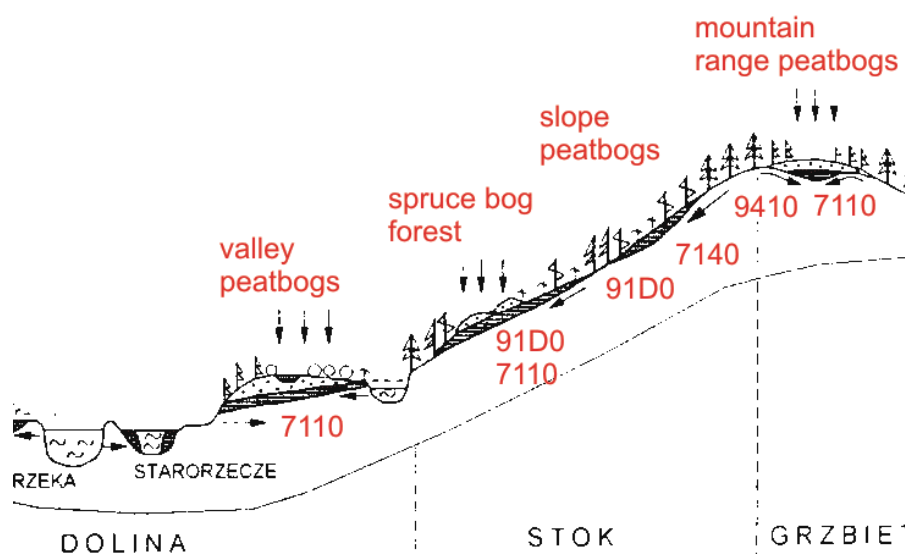
W związku z II KTG nadleśnictwa Świeradów, przedkładamy następujące wnioski do planu urządzenia lasu Nadleśnictwa:

1. Wnosimy o uwzględnienie faktu zgłoszenia do Komisji Europejskiej specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Torfowiska Gór Izerskich” (oraz wcześniej zgłoszonego obszaru „Sztolnie w Leśnej”.
2. Uprzejmie informujemy, że w ramach prac nad optymalizacją sieci obszarów Natura 2000 w Polsce, proponujemy również wyznaczenie dodatkowego obszaru Natura 2000 „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego”. Jest on niezbędny przede wszystkim dla poprawy reprezentatywności ujęcia łąk w Sudetach (w tym unikatowych łąk z wszewłogą górską *Meum athamanicum*). Wnosimy o opisanie tego obszaru w Programie Ochrony Przyrody jako proponowanej formy ochrony przyrody. Mimo że szczególne wartości przyrodnicze tego obszaru są związane głównie z ekosystemami nieleśnymi i z ekosystemami pozostającymi poza zarządem Lasów Państwowych, zasługuje on na opis w Programie. W załączeniu przekazujemy materiały dotyczące tego obszaru.
3. Uprzejmie przypominamy, że projekt planu urządzenia lasu musi być poddany ocenie wpływu planu na obszary Natura 2000. Obowiązek ten wynika z art. 6(3) Dyrektywy 92/43/EWG, a także z art. 40 ustawy Prawo Ochrony Środowiska.
4. Wnosimy o zapytanie specjalistów w zakresie ochrony nietoperzy, czy i jakie modyfikacje gospodarki leśnej są niezbędne dla ochrony Sztolni w Leśnej. Wstępnie wydaje nam się, że będzie potrzebne wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów w otoczeniu wylotów sztolni, by nie zmieniać mikroklimatu i warunków dolotu dla nietoperzy.

5. Zwracamy uwagę, że w naszej opinii obszar „Torfowiska Gór Izerskich” został wyznaczony nieprawidłowo i obejmuje za małą powierzchnię. Wnosimy o opisanie tego problemu w Programie Ochrony Przyrody

Obszar „Torfowiska Gór Izerskich” został wyznaczony tak, że obejmuje duży, zwarty kompleks torfowisk w dolinie Izery (w większości chroniony jako rezerwat przyrody), ale nie obejmuje mniejszych torfowisk stokowych i grzbietowych, ważnych dla zachowania pełnej różnorodności torfowisk górskich w Górach Izerskich. Tym samym obszar ten jest niewystarczający dla ochrony regionalnych zasobów torfowiskowych siedlisk przyrodniczych (91D0, 7110, 7120, 7140), ponieważ nie zapewnia pełnego ujęcia ich zróżnicowania.

Góry Izerskie są unikatowym w Polsce miejscem występowania pełnego zróżnicowania torfowisk górskich – od torfowisk dolinowych, przez stokowe, po torfowiska grzbietowe (por. ryc. poniżej, zaczerpnięty z publikacji J. Potockiej 2004):

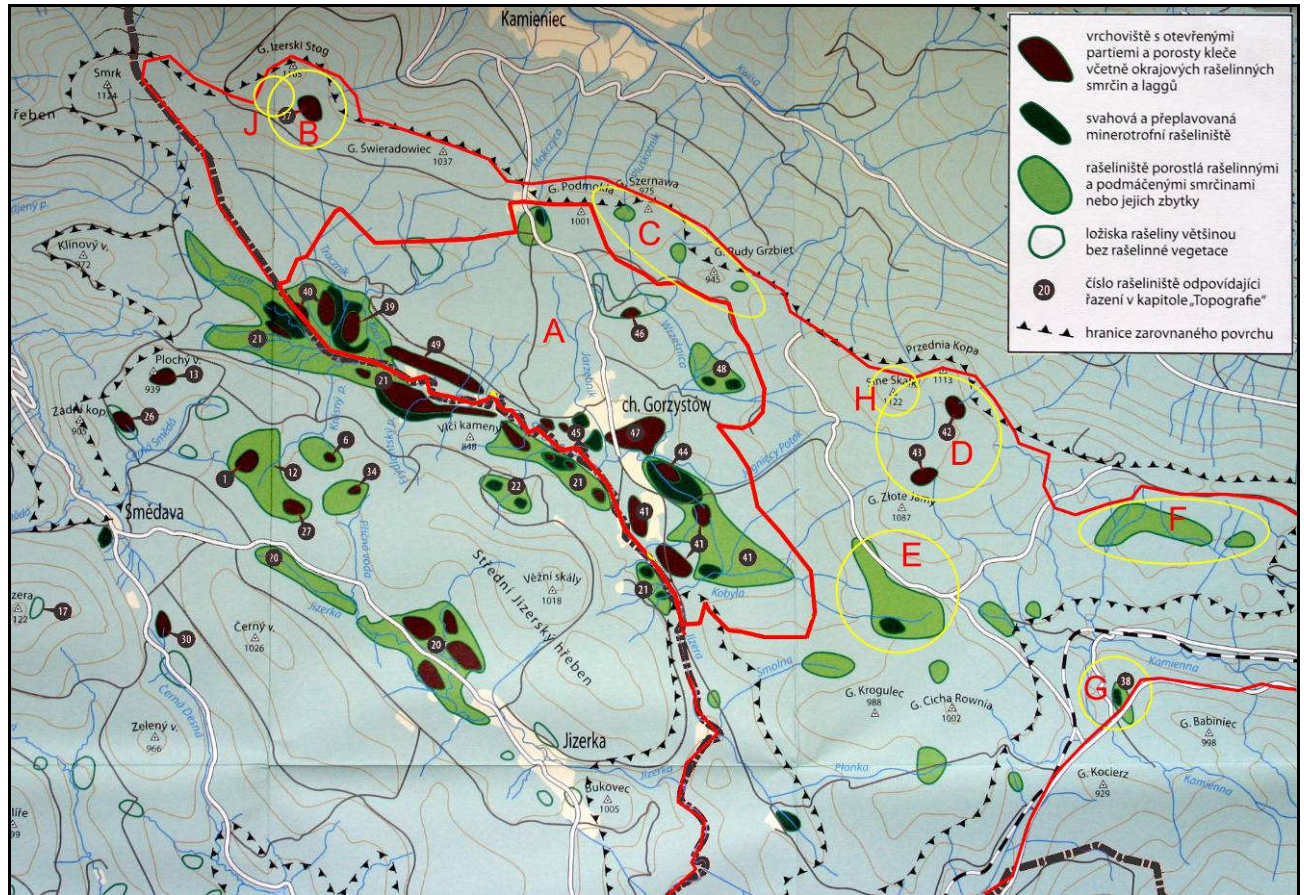
- ▲ świerczyna na gruncie mineralnym
- ♣ świerczyna na torfowisku przejściowym
- ♣ świerczyna na torfowisku wysokim (Sphagno-Piceetum)
- ♣ świerczyna Bazzano trilobatae – Piceetum
- ↑ roślinność okrajka (laggu) i torfowisk przejściowych
- zarośla kosodrzewiny (Sphagno-Pinetum)
- kierunek ruchu wody (linią przerywaną – w czasie wezbrań)
- ↓ ↓ ↓ bezpośrednie zasilanie wodami opadowymi

Cały ten system torfowisk musi być chroniony łącznie, a znajduje się on na terenie Lasów Państwowych; znaczna część torfowisk jest porośnięta lasem. Cały ten system torfowisk powinien się także znaleźć w granicach obszaru Natura 2000 „Torfowiska Gór Izerskich”.

Sprawa niewłaściwej desygnacji obszaru specjalnej ochrony siedlisk „Torfowiska Gór Izerskich” jest elementem postępowania prawnego prowadzonego przez Komisję Europejską przeciwko Polsce w związku z niewystarczającą desygnacją obszarów sieci Natura 2000. Skuteczna ochrona tego obszaru wymaga uwzględnienia w gospodarce leśnej i ujęcia w planie urządzenia lasu. W związku z powyższym, wnosimy o zawieszenie prac nad planem urządzenia lasu nadleśnictwa Świeradów do czasu rozstrzygnięcia prawnego Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot

Europejskich, lub o pełne uwzględnienie w planie potrzeb ochrony wszystkich torfowisk w pełnych granicach postulowanego obszaru.

- W szczególności wnosimy o precyzyjne opisanie i zaplanowanie ochrony następujących, wyjątkowo cennych obiektów przyrodniczych w Górach Izerskich, pozostających poza zaproponowanym przez Ministerstwo Środowiska obszarem Natura 2000:

Mapa z publikacji: JOZA, VONICKA 2004. Jizerskohorska raseliniste (monograph of Izerskie mountains peatbogs).

B – Kompleks torfowisk na Stogu Izerskim. Bardzo cenny kompleks siedlisk przyrodniczych 7110* i 91D0*

C – Unikatowy kompleks torfowisk grzbietowych porośniętych borem świerkowym

J – Jedyny w Górach Izerskich fragment naturalnego świerkowego boru górnoregłowego (mimo dominacji drzewostanów świerkowych, większość z nich ma sztuczny charakter).

- Wnosimy o rozważenie zaproponowania w Programie Ochrony Przyrody rezerwatowej ochrony kompleksu torfowego oraz płatu naturalnego boru świerkowego na Stogu Izerskim.
- Wnosimy o opisanie w Programie Ochrony Przyrody potrzeby wyznaczenia otuliny dla rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery (projektem otuliny dysponuje dr J. Potocka).
- Wnosimy o uwzględnienie – nie tylko w Programie Ochrony Przyrody ale także w decyzjach planistycznych zawartych w pozostałych częściach planu urządzenia lasu –

wyników inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w 2007 r. oraz jej koniecznych uzupełnień i weryfikacji. Wnoskujemy o zwrócenie się do autorów i konsultantów prac inwentaryzacyjnych przeprowadzonych na terenie nadleśnictwa, oraz do konsultantów na szczeblu RDLP, o sformułowanie wniosków pod adresem gospodarki leśnej, jakie wynikają z inwentaryzacji.

10. W szczególności proponujemy dokładne sprawdzenie wyników inwentaryzacji siedlisk 7110, 7120, 7140 i 91D0 przez Panią dr Joannę Potocką, zajmującą się ekosystemami torfowiskowymi w Górach Izerskich.
11. Wnosimy o wyłączenie wszystkich borów świerkowych na torfie z użytkowania rębego i przedrębego. Zrywka w tym ekosystemie (stanowiącym chronione siedlisko przyrodnicze) powoduje nieodwracalne pogorszenie jego stanu ochrony.
12. Uważamy za konieczne wprowadzenie do opisów taksacyjnych poszczególnych pododdziałów informacji o ich objęciu formami ochrony przyrody, w tym ustanowionymi obszarami Natura 2000.
13. Wnosimy o wprowadzenie do opisów taksacyjnych poszczególnych wydziałów informacji o zidentyfikowaniu w wydzieleniach występowania poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków Natura 2000 (tj. o wprowadzenie do opisu taksacyjnego wyników powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w nadleśnictwie w 2007 r.). Informacja ta jest ważna dla ochrony tych siedlisk i gatunków, w związku z czym powinna być łatwo dostępna dla użytkowników planu urządzania.
14. Jako załącznik przekazujemy nasze ogólne postulaty dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach i siedliskach chronionych gatunków (zinwentaryzowanych w 2007 r.). Wnosimy o uwzględnienie tych postulatów w planie ochrony nadleśnictwa Świeradów, stosownie do występujących chronionych gatunków i siedlisk.
15. Wnoskujemy o wyłączenie z użytkowania i zabiegów gospodarczych wydziałów stanowiących jako siedlisko przyrodnicze 9180.
16. Wnosimy o przyjęcie i zapisanie w planie zasady, że w cięciach rębnych pozostawia się nienaruszone fragmenty drzewostanu wokół wychodni skalnych, na odległość dwóch wysokości drzewostanu. Jest to potrzebne dla ochrony mikroklimatu skał i związanej z tym mikroklimatem unikatowej roślinności. Wyjątkiem od zasady powinny być sytuacje, gdy dla zachowania roślinności naskalnej, skały wymagają odsłonięcia (powinno to być wówczas poprzedzone opinią specjalistyczną).
17. Wnosimy o zwrócenie uwagi i opisanie w Programie Ochrony Przyrody, że wszystkie inwestycje dotyczące dróg leśnych w Górach Izerskich wymagają szczególnej uwagi i oceny oddziaływania na torfowisko. Zarówno sama droga, jak i szczególnie odwadniające ją rowy, wywierają istotny wpływ na spływ powierzchniowy i tzw. spływ śródpokrywowy, będące formą zasilania torfowisk w wodę. Może mieć to istotne znaczenie dla zachowania torfowisk, nawet jeżeli droga ani rowy nie przecinają ich bezpośrednio.
Również kanalizacja odwodnienia powoduje istotne negatywne zmiany w systemie zasilania w wodę sąsiadujących torfowisk.
Problem dotyczy także odtwarzania i konserwacji już istniejących, ale częściowo zarośniętych rowów.

Wnosimy także, by w Programie Ochrony Przyrody przewidzieć naprawienie szkód w środowisku przyrodniczym, jakie powoduje obecnie system odwodnienia tzw. Drogi Borowinowej.

18. Wnosimy o precyzyjne opisanie w Programie Ochrony Przyrody aktualnej sytuacji cietrzewia w Górach Izerskich i pełne uwzględnienie propozycji jego ochrony, w tym wniosków krajowego programu ochrony gatunku, jaki jest aktualnie opracowywany pod egidą Ministerstwa Środowiska w ramach projektu Transition Facility.
19. Wnosimy o trwałe wyznaczenie w skali nadleśnictwa drzewostanów szczególnie ważnych dla ochrony organizmów związanych z rozkładającym się drewnem (ostoi ksylobiontów – na wzór dobrych rozwiązań wprowadzonych na terenie RDLP w Pile oraz RDLP w Zielonej Górze) oraz o zapisanie w planie, by doprowadzić do nagromadzenia się w nich zasobów rozkładającego się drewna w ilości umożliwiającej wykształcenie się naturalnych zespołów ksylobiontów (20-40 m³/ha). W tym celu konieczne jest bardzo konsekwentne nie usuwanie zasobów rozkładającego się drewna (leżanina, złomy, wykroty, liściasty posusz stojący). Do ostoi ksylobiontów mogą być w pierwszym rzędzie zaliczone m. in. drzewostany wyłączone z użytkowania (patrzy wyżej), drzewostany w których dotychczas stwierdzono występowanie cennych gatunków ksylobiontów, a także drzewostany w strefach ochronnych ptaków. W drugim rzędzie mogą być tu zaliczone drzewostany reprezentujące siedliska przyrodnicze Natura 2000.
20. Wnosimy o opisanie, jako istotnego zagrożenia dla wartości przyrodniczych (np. dla populacji cietrzewia, dla kompleksu torfowego na Stogu Izerskim) skutków zwiększonego ruchu turystycznego w wyniku budowy kolejki gondolowej i o zaplanowanie w Programie Ochrony Przyrody sposobów zapobiegania tym zagrożeniom.
21. Wnosimy o przeanalizowanie w Programie Ochrony Przyrody pozytywnych i negatywnych skutków zmian w możliwościach uprawiania turystyki w Górach Izerskich, jakie otworzą się po wejściu Polski do strefy Schengen.

Załącznik 1. – ogólne postulaty dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007)

Załącznik 2 – SDF i mapy proponowanego obszaru Natura 2000 „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego”.

